

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΥΠΟΣΤΡΗΞΗΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΤΟΠΟΣ: ΔΗΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
Ν. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΕΠΙΘ.: ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΥΝΘΕΤΙΚΟΥ
ΧΑΟΤΑΙΜΗΤΑ ΓΗΠΕΔΟΥ ΕΑΝΚΙ
(ΑΙΜΝΟΠΟΥΛΑ) ΤΟΥ ΠΕΑΚΙ
ΚΩΔ. ΔΡ.: ΧΑ-166

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΣΕΣΩΝ

Άρθρο 1
Αντικείμενο της εργολαβίας

1.1. Τυχνικό αντικείμενο αυτής της εργολαβίας είναι η εκτέλεση του έργου:

«ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΥΝΘΕΤΙΚΟΥ ΧΑΟΤΑΙΜΗΤΑ ΓΗΠΕΔΟΥ ΕΑΝΚΙ (ΑΙΜΝΟΠΟΥΛΑ) ΤΟΥ ΠΕΑΚΙ»

(ΧΑ - 166)

1.2. Η παρούσα Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.) περιλαμβάνει τους ειδικούς όρους, οι οποίοι θα ισχύσουν για την κατασκευή του έργου, σε συνδυασμό και παράλληλα με τους όρους, που ορίζονται στη Διακήρυξη και στα λοιπά τεύχη της συγκεκριμένης μελέτης, τα οποία αλληλοσυμπληρώνονται και ισχύουν με τη σειρά, που ορίζεται στη μελέτη.

1.3. Τα είδη και οι ποσότητες των προβλεπόμενων εργασιών περιέχονται στον «Προϋπολογισμό Μελέτης», συμβατικές δε τιμές μονάδας των εργασιών είναι οι τιμές μονάδας του «Τιμολογίου Μελέτης».

1.4. Το αρχικό χρηματικό αντικείμενο της εργολαβίας είναι ίσο με το συνολικό ποσό του «Προϋπολογισμού Μελέτης»

(€Σ) =	201.425,26	€	αυξημένο κατά ποσό
	30.213,79	€	για απρόβλεπτες δαπάνες και
	0,00	€	για αναθεώρηση
δηλαδή	231.639,05	€	συνολικά

Άρθρο 2

Σύμβαση κατασκευής του έργου

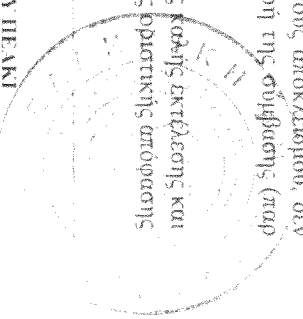
2.1. Η σύμβαση για την κατασκευή του έργου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 30 του Ν.3669/2008, συνάπτεται με βάση την απόφαση έγκρισης του αποτελέσματος της δημοπρασίας και για χρηματικό ποσό ίσο με το ποσό που προέκυψε από τη δημοπρασία μαζί με τις απρόβλεπτες δαπάνες.

2.2. Ο μειοδότης θα καλείται με πρόσκληση, που γίνεται μαζί με κοινοποίηση της απόφασης έγκρισης της δημοπρασίας, να προσέλθει για την υπογραφή της σύμβασης και την κατάρθεση της απαιτούμενης εγγύησης καλής εκτέλεσης μέσα σε προθεσμία όχι μικρότερη από δέκα πέντε (15) ημέρες.

2.3. Μη εμφάνιση του μειοδότη ή μη προσκόμιση της πιο πάνω εγγύησης συνεπάγεται, έκπτωση του με απόφαση του προϊστάμενου της Διευθύνουσας Υπηρεσίας χωρίς κοινοποίηση ειδικής πρόσκλησης σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 30 του Ν.3669/2008.

2.4. Η εγγύηση συμμετοχής στη δημοπρασία κατατίθεται αν ο διαγωνιζόμενος αποσύρει την προσφορά του κατά τη διάρκεια ισχύος αυτής, παρέχει ψευδή στοιχεία ή πληροφορίες που αφορούν τους λόγους αποκλεισμού, δεν προσκομίζει εγκαίρως τα δικαιολογητικά κατακρίσεως ή δεν προσέλθει εγκαίρως για υπογραφή της σύμβασής (παρ 1α του άρθρου 157 του Ν.4281/2014 και Εγκ. 6/2014 της ΕΑΑΔΗΣΥ).

2.5. Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στον ανάδοχο με την προσκόμιση της εγγύησης καλής εκτέλεσης και στους λοιπούς προσφέροντες εντός τεσσάρων (4) ημερών από την κοινοποίηση σε αυτούς είτε της οριστικής απόφασης

περί απόρριψης της προσφοράς τους από τα επίμενα στάδια της διαδικασίας ανάθεσης είτε της οριστικής απόφασης κατακύρωσης της σύμβασης (παρ 1α του άρθρου 157 του Ν.4281/2014 και Εγκ. 6/2014 της Ε.Α.Α.ΔΗ.Ε.Υ.).

Άρθρο 3

Εγγυήσεις καλής εκτέλεσης

3.1. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 35 του Ν.3669/2008, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 περ. β του άρθρου 157 του Ν. 4281/08.08.2014 (ΦΕΚ 160 Α) για την υπογραφή της σύμβασης, την πιστή εφαρμογή των όρων της και κάθε απείτηση του κυρίου του έργου κατά του ανάδοχου, που προκύπτει ένεκα του έργου, ο ανάδοχος οφείλει να προσκομίσει εγγυήσεις «καλής εκτέλεσης», αρχική το ύψος της οποίας καθορίζεται σε ποσοστό **5%** επί της αξίας της σύμβασης, χωρίς να υπολογίζεται ο Φ.Π.Α. (η οποία κατατίθεται στην περίπτωση παράβασης των όρων της σύμβασης, όπως ειδικότερα ορίζει) και συμπληρωματικές (σε ποσοστό **5%** επί της αξίας της σύμβασης χωρίς να υπολογίζεται ο Φ.Π.Α.) σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 35 του Ν.3669/2008 (διευγαφόμενη της φράσης «στο οποίο προστίθεται το ήμισυ του ποσοστού που ενδεχομένως προκύπτει κατά την παράγραφο 2»).

3.2. Σύμφωνα με παράγραφο 10 του άρθρου 35 του Ν.3669/2008 καθώς και στην αντικατάσταση του τελευταίου εδαφίου της όπως αυτό αναφέρεται στην παρ.6 του άρθρου 59 του Ν.4146/2013 και ισχύει, η εγγύηση καλής εκτέλεσης του έργου περιορίζεται σε ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της αρχικής εγγύησης, όπως τυχόν συμπληρώθηκε κατόπιν της υπογραφής συμπληρωματικών συμβάσεων, αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Προσωρινής Παραλαβής. Το σύνολο της εγγύησης καλής εκτέλεσης επιστρέφεται χωρίς καθυστέρηση, αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Οριστικής Παραλαβής και τη σύνταξη του τελικού λογαριασμού του έργου.

Άρθρο 4

Προθεσμίες - Παρατάσεις

4.1. Ο ανάδοχος πρέπει να αποπερατώσει το σύνολο των εργασιών αυτής της εργολαβίας μέσα σε ενενήντα (90) ημερολογιακές ημέρες από την υπογραφή της σύμβασης, που αποτελούν και τη συνολική προθεσμία αποπεράτωσης του έργου.

4.2. Παρατάσεις της συνολικής προθεσμίας εγκρίνονται σύμφωνα με τις παραγράφους 8 και 9 του άρθρου 48, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 54 του Ν.3669/2008.

4.3. Σε κάθε περίπτωση ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συνεχίσει την κατασκευή του έργου για επί πλέον χρονικό διάστημα ίσο με το ένα τρίτο (1/3) της συνολικής προθεσμίας αποπεράτωσης του έργου και πάντως όχι μικρότερο από τρεις (3) μήνες (ορισκή προθεσμία), σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 48 του Ν.3669/2008.

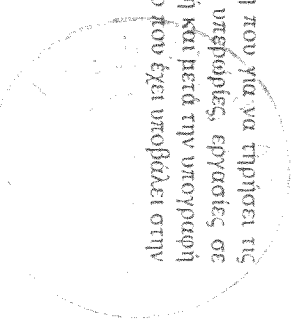
Άρθρο 5

Χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου - Μηχανικός εξοπλισμός - Πρωτόκολλο

5.1. Ο ανάδοχος υποχρεούται να εκπονήσει και να υποβάλει στη Διεύθυνουσα Υπηρεσία, για έγκριση, λεπτομερές χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου, σε τέσσερα (4) αντίτυπα, μέσα σε προθεσμία δέκα πέντε (15) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης, ανταποκρινόμενος στις υποχρεώσεις της σύμβασης του. Το χρονοδιάγραμμα θα συντάσσεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 46 του Ν.3669/2008 και θα κλιμακώνεται μέσα στη συνολική προθεσμία που ορίζεται στο άρθρο 4 αυτής της Ε.Σ.Υ., με βασική επιδίωξη τον συντονισμό των δραστηριοτήτων, ώστε να αποδοθούν, κατά το εφικτό, ολοκληρωμένα τμήματα του έργου (γρημινικό διάγραμμα).

5.2. Επίσης, σχετικά με τον μηχανικό εξοπλισμό και το απαιτούμενο ειδικευμένο και εκταϊευμένο προσωπικό, το χρονοδιάγραμμα θα συντάσσεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 4 του άρθρου 46 του Ν.3669/2008, για την εμπρόθεσμη και έντεχνη εκτέλεση των εργασιών.

5.3. Ο ανάδοχος δεν δικαιούται να ζητήσει οποιαδήποτε αποζημίωση σε περίπτωση που για να τηρηθεί τις προθεσμίες χρειαστεί να συγκροτήσει πρόσθετα νυκτερινά συνεργεία, να πραγματοποιήσει υπερβάρεις εργασίες σε ημέρες αργίας κ.λ.π. πέρα από αυτές που είχε προβλέψει κατά τη σύνταξη της προσφοράς του ή και μετά την υπογραφή της σύμβασης σε οποιοδήποτε επί μέρους προγραμματισμό εργασιών ή έκθεση ή άλλο στοιχείο που έχει υποβάλει στην Υπηρεσία ή σε οποιοδήποτε άλλο χρόνο.

Άρθρο 6
Υπέρβαση προθεσμιών - Ποινικές ρητρες

6.1. Για κάθε ημέρα, υπαίτιος από τον ανάδοχο, υπέρβασης της συνολικής προθεσμίας, επιβάλλονται οι ποινικές ρητρες, που ορίζονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 49 του Ν.3669/2008 και στα χρονικά διαστήματα που προβλέπονται σ' αυτό.

6.2. Για την εφαρμογή των ποινικών ρητρών, οι χρόνοι υπολογίζονται σε ημερολογιακές ημέρες και τα ποσά και οι προθεσμίες όπως προβλέπονται στην αρχική σύμβαση, χωρίς παρατάσεις.

Άρθρο 7
Δασμοί - Ατέλειες

7.1. Η οικονομική προσφορά του αναδόχου, σύμφωνα με τους γενικούς όρους του τιμολογίου, περιλαμβάνει δασμούς, φόρους, τέλη κ.λ.π., για υλικά, που θα εισαχθούν από το εξωτερικό.

7.2. Ο ανάδοχος δεν απαλλάσσεται από τέλη, δασμούς, διόδια, φόρους κ.λ.π. εν γένει ή από τους ειδικούς φόρους, για τα εισαγόμενα από το εξωτερικό κάθε είδους υλικά, εφόδια κ.λ.π. καθώς και από τους δασμούς και κάθε άλλο φόρο, τέλος ή δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου για καύσιμα και λιπαντικά ή από κάθε άλλη επιβάρυνση (όπως π.χ. για διάφορα ταμεία, ασφαλιστικούς οργανισμούς κ.λ.π.) που αφορούν γενικά στην κατασκευή του έργου, σύμφωνα με τη Διακήρυξη. Οι τυχόν εισαγωγές από το εξωτερικό μηχανημάτων, υλικών ή άλλων στοιχείων του έργου θα γίνουν με τις νόμιμες εγκρίσεις.

7.3. Σε όσες περιπτώσεις επιτευχθεί απαλλαγή (ατέλεια) από δασμούς, φόρους κ.λ.π., τα απαλλασσόμενα ποσά, αυξημένα κατά 18%, θα εκπίττονται από το λαβείν του εργολάβου υπέρ του εργοδότη.

Άρθρο 8
Τρόπος επιμέτρησης εργασιών

8.1. Για τον τρόπο επιμέτρησης των διαφόρων ειδών εργασιών ισχύουν όσα ορίζονται στο τιμολόγιο της εργολαβίας και στα σχετικά άρθρα του Α.Τ.Ο.Ε. και των λοιπών αναλυτικών τιμολογίων.

8.2. Για εργασίες, για τις οποίες δεν ορίζεται στα πιο πάνω στοιχεία τρόπος επιμέτρησης, επιμετρώνται και πληρώνονται μόνο οι μονάδες που εκτελέστηκαν πραγματικά.

Άρθρο 9
Επιμετρήσεις - Ποσοποιήσεις

9.1. Για τις επιμετρήσεις και τις ποσοποιήσεις ισχύουν γενικά οι διατάξεις των άρθρων 52 και 53 του Ν.3669/2008(όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4070/2012).

9.2. Κάθε ποσοποίηση θα συνοδεύεται οπωσδήποτε και με τρεις (3) τουλάχιστον φωτογραφίες του έργου, σε φάσεις χαρακτηριστικές, από τις οποίες η μία θα δείχνει τη γενική άποψη του, πάντα από το ίδιο σημείο λήψης.

Άρθρο 10
Αογαριασμοί - Πληρωμές - Κρατήσεις

10.1. Οι Αογαριασμοί εγκρίνονται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία, σύμφωνα με το άρθρο 53 του Ν.3669/2008 (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4070/2012).

10.2. Σ' αυτή την εργολαβία ισχύουν τα εξής ποσοστά για γενικά έξοδα, όφελος κ.λ.π. (εργολαβικά ποσοστά):

10.2.1. Δέκα οκτώ τοις εκατό (18%) επί της αξίας των εργασιών, που υπολογίζεται με βάση τις τιμές του συμβατικού τιμολογίου και τις νέες τιμές μονάδας και υπόκειται στην έκπτωση της δημοπρασίας.

10.2.2. Δέκα οκτώ τοις εκατό (18%) επί της πραγματικής δαπάνης, που προκύπτει από τα νόμιμα αποδεικτικά πληρωμής για την εκτέλεση αοολογιστικών εργασιών και δεν υπόκειται στην έκπτωση της δημοπρασίας, όπως ορίζεται στην παράγραφο 10 του άρθρου 55 του Ν.3669/2008.

10.3. Οι πληρωμές των εργασιών της προηγούμενης παραγράφου επιβαρύνονται με την προκαταβολή κατά νόμο του φόρου εισοδήματος.

10.4. Τον ανάδοχο βαρύνουν φόροι, τέλη, κρατήσεις και οποιεσδήποτε άλλες νόμιμες επιβαρύνσεις, όπως ισχύουν κατά τον χρόνο που δημιουργείται η υποχρέωση κατάβολής τους.

10.5. Οι τιμές μονάδας που ελήφθησαν κατά τη σύνταξη μελέτης της Υπηρεσίας ή της προφορίας του ανάδοχου, περιλαμβάνουν κάθε είδους επιβαρύνσεις, όπως τέλη, δασμούς, ειδικούς φόρους κ.λ.π. εκτός από τον Φ.Π.Α. Το ίδιο ισχύει και για τις νέες τιμές μονάδας, που τυχόν θα κανονισθούν.

10.6. Για τις πληρωμές των λογαριασμών θα προσκομίζονται από τον ανάδοχο και τα εξής δικαιολογητικά:

10.6.1. Κανονικό τιμολόγιο σε τρία (3) αντίτυπα.

10.6.2. Αντίτυπο της αριθμίας Οικονομικής Εφορίας για την προκαταβολή του φόρου εισοδήματος

10.6.3. Τα δελτία φορολογικής ενημερότητας, που προβλέπονται από τον νόμο.

10.6.4. Βεβαίωση των ασφαλιστικών οργανισμών για την εκκάλυψη από τον ανάδοχο των σχετικών με την εργολαβία υποχρεώσεων του.

10.6.5. Κάθε άλλο αποδεικτικό καταβολής νόμιμης κράτησης που θα απαιτηθεί από τη Διευθύνουσα το Έργο Υπηρεσία.

10.7. Στο κωδικό που προκύπτει τελικά επιβάλλονται οι κρατήσεις για εγγύηση καλής εκτέλεσης και στη συνέχεια προστίθενται τυχόν νόμιμες αποζημιώσεις του ανάδοχου ή αφαιρούνται, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 53 του Ν.3669/2008 (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4070/2012), τυχόν επιβαλλόμενες ποινικές ρητρες, περικοπές, συμπληρωματική κράτηση εγγύησης (αν δεν έχουν κατατεθεί οι αντίστοιχες εγγυητικές επιστολές), απόβρωση προκαταβολών κ.λ.π., γενικά δε προσθαφαρύνονται οφειλόμενα ή χρεωμένα στον εργολάβο ποσά, ώστε να προκύψει το ποσό με το οποίο θα πληρωθεί και να γίνει εκκαθάριση όλων των αμοιβαίων απαιτήσεων.

10.8. Στις εντολές πληρωμής προστίθεται Φ.Π.Α., που θα βαρύνει τον κύριο του έργου, σύμφωνα με την εγκύκλιο Ε18/06-02-87 του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

Άρθρο 11 **Τιμές μονάδας νέων εργασιών**

Σε περίπτωση που παριστάται ανάγκη κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών, θα εφαρμόζεται το άρθρο 57 του Ν.3669/2008.

Άρθρο 12 **Αναθεώρηση τιμών**

12.1. Για την αναθεώρηση των τιμών θα εφαρμόζονται, γενικά, οι διατάξεις του άρθρου 54 του Ν.3669/2008 (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4313/2014).

12.2. Στον προβολογισμό της μελέτης και στη στηλή με επικεφαλίδα «Αντίστοιχο κονδύλιο ανάδοσης για την αναθεώρηση» καθορίζεται, με τον αριθμό του άρθρου της ανάδοσης, το αντίστοιχο κονδύλιο (αυτόοσιο ή παρεμφερές), με το οποίο θα γίνεται η αναθεώρηση της κατ' αποκοπή τιμής και της τιμής κάθε εργασίας.

Άρθρο 13 **Τεχνικές προδιαγραφές**

13.1. Γενικά, για τον τρόπο εκτέλεσης των προβλεπόμενων εργασιών, το είδος και την ποσότητα των υλικών, θα εφαρμοσθούν οι Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές ΕΤΕΠ (ΦΕΚ 2221/Β/30-7-2012), οι ισχύοντες κανονισμούς (ΕΝ, ΕΛΟΤ ΕΝ, ΔΙΝ, κλπ) και η τεχνική περιγραφή της μελέτης. Όσα από τα εν ισχύ εθνικά κανονιστικά κείμενα (Υπουργικές Αποφάσεις, Εγκύκλιοι, Προδιαγραφές κλπ.) δεν έρχονται σε αντίθεση με τις συγκεκριμένες ΕΤΕΠ ή δεν περιλαμβάνονται στο θεματολόγιο αυτών, εξακολουθούν να ισχύουν.

13.2. Όλα τα δομικά υλικά της κατασκευής θα φέρουν υποχρεωτικά την επισήμανση ΟΕ της Εργασιακής Ένωσης (σύμφωνα με το ΦΕΚ 1914 Β/2012), ανεξάρτητα αν τα άρθρα τιμολογίου και οι λοιπές Συμβατικές Προδιαγραφές αναφέρουν τούτο ρητά ή όχι, και οφείδουν να είναι σύμφωνα με τα Ενεργησιακά Ευρωπαϊκά Πρότυπα (hEN).

Άρθρο 14
Γενικές υποχρεώσεις του ανάδοχου

- 14.1. Για την εκτέλεση του έργου ισχύουν όλα αναφέρονται λεπτομερώς στην τεχνική περιγραφή, στις τεχνικές προδιαγραφές, στα σχέδια και στα τεύχη υπολογισμών της μελέτης.
- 14.2. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εφαρμόζει πιστά τα συγκεκριμένα σχέδια, να τηρεί τις διαστάσεις και τη διατάξη των μερών του έργου και να συμμορφώνεται ακριβώς με τις διατάξεις των συγγραφών υποχρεώσεων και τις ενδείξεις των σχετικών στοιχείων της σύμβασης.
- 14.3. Ο ανάδοχος οφείλει να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Σε περίπτωση διαφωνίας του, έχουν υποχρεωτική εφαρμογή μόνο οι σχετικές διατάξεις για τη διαδίκασια επίλυση διαφορών επί εκτέλεσης έργων (ενστάσεις - αιτήσεις θεραπείας - δικαστική επίλυση διαφορών).
- 14.4. Ο ανάδοχος δεν δικαιούται καμία αποζημίωση για μεταβολές στο έργο, που έγιναν χωρίς έγγραφη διαταγή και οι οποίες συνεπάγονται μεγαλύτερη δαπάνη του έργου, ακόμα και αν οι μεταβολές αυτές καθιστούν το έργο στερεότερο ή βελτιώνουν τη μορφή του.
- Για κάθε δαπάνη χωρίς έγγραφη διαταγή, από την οποία επήλθε μείωση ποσοτήτων ή διαστάσεων, καταβάλλεται στον ανάδοχο μόνο η δαπάνη των εργασιών, που έχουν πράγματι εκτελεσθεί χωρίς να αποκλείεται η εφαρμογή των διατάξεων περί κακοτεχνιών.
- Σε περίπτωση που δίνεται προφορική διαταγή τροποποιήσεων ή συμπληρώσεων στον τόπο του έργου, λόγω επείγουσας ανάγκης, θα πρέπει να καταχωρείται στο ημερολόγιο σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 37 του Ν.3669/2008.
- 14.5. Ο ανάδοχος υποχρεούται να εκτελεί τις εργασίες, που προκύπτουν από έγγραφες συμπληρώσεις ή τροποποιήσεις των στοιχείων της τεχνικής μελέτης του έργου, διατηρώντας τα δικαιώματά του, που αναφέρονται στο άρθρο 57 του Ν.3669/2008, λόγω τροποποίησης του αρχικού συμβατικού χρηματικού αντικείμενου.
- 14.6. Ο οριζόμενος, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 44 του Ν.3669/2008 τεχνικός αντιπρόσωπος του ανάδοχου θα έχει ειδικότητα διπλωματούχου **πολιτικού μηχανικού**.
- 14.7. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εγκαταστήσει στο εργοτάξιο, με δικές του δαπάνες, ό,τι προβλέπεται στους όρους υγιεινής του κεφαλαίου Γ' του Π.Δ.1073/1981 «Περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση εργασιών κ.λ.π.».
- 14.8. Ο ανάδοχος οφείλει επίσης, πριν από την έναρξη των εργασιών, να μεριμνήσει για την έκδοση κάθε άδειας, που απαιτείται σύμφωνα με τους νόμους, είναι δε ουσιωστικά και αποκλειστικά υπεύθυνος για κάθε παράβαση των διατάξεων των σχετικών με την εκτέλεση των εργασιών.
- 14.9. Ο Ανάδοχος υποχρεούται μετά την υπογραφή της σύμβασης και σε κάθε περίπτωση πριν την έναρξη εργασιών στην προσκόμιση αντιγράφου ασφαλιστηρίου συμβολαίου που αφορά «ασφάλιση κατά παντός κινδύνου και αστικής ευθύνης», η οποία καλύπτει την αποκατάσταση ζημιών που προκαλούνται από τον Ανάδοχο της σύμβασης κατά την εκτέλεσή της σύμφωνα με το άρθρο 157, παρ.2 β του Ν 4281/2014.
- 14.10. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να τηρεί στο εργοτάξιο όλα τα στοιχεία, που απαιτούν οι νόμοι, όπως ημερολόγιο του έργου, σύμφωνα με το άρθρο 47 του Ν.3669/2008, να τηρεί τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας, καθώς επίσης να πάρνει, σ' όλη τη διάρκεια των εργασιών, τα μέτρα ασφαλείας για την πρόληψη ατυχημάτων, όπως καθορίζονται στο επίμαχο άρθρο.
- 14.11. Ο ανάδοχος, είναι υποχρεωμένος να φροντίζει με δικές του δαπάνες για τις απαραίτητες παροχές των Οργανισμών Κοινής Ωφελείας όπως ηλεκτρικού ρεύματος, νερού κ.λ.π. που απαιτούνται για την κατασκευή του έργου.
- 14.12. Τέλος, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να αναρτήσει σε εμφανές σημείο που θα του υποδειχθεί από την Επιβλέψη, πινακίδα ελαχίστων διαστάσεων 1m χ.1,5m, με τη δαπάνη κατασκευής και εγκατάστασής της να βράννει τον ανάδοχο, στην οποία θα αναγράφονται σύμφωνα με τις εντολές της Επιβλέψης κατ' ελάχιστον: ο τίτλος του έργου, ο προϋπολογισμός του, καθώς και ότι το έργο χρηματοδοτείται και υλοποιείται με πόρους του Υπουργείου Πολιτισμού & Αθλητισμού - Γενική Γραμματεία Αθλητισμού / Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Άρθρο 15

Απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας και υγείας στο εργοστάσιο¹

¹ Η έννοια του εργοστασίου ορίζεται στο άρθρο 2 παρ 1 σε συνδυασμό με το παράρτημα I του άρθρου 12 του ΠΔ 305/96 (Π.Ο.Ν.3850/10) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4254/2014) Κύρωση του Κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων από άμεσο, καταργεί διατάξεις που ρυθμίζονται από αυτόν όπως διατάξεις των : Ν.1568/85, ΠΔ 294/88, ΠΔ 17/96, κλπ

15.1. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση για την τήρηση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, των διατάξεων και κανονισμών για την πρόληψη ατυχημάτων στο προσωπικό του, ή στο προσωπικό του φορέα του έργου, ή σε οποιοδήποτε τρίτο, ώστε να εξασφαλίζονται ή να ελαχιστοποιούνται οι κίνδυνοι ατυχημάτων ή επαγγελματικών ασθενειών κατά την φάση κατασκευής του έργου: ΠΔ 305/96 (αρ. 7-9), Ν.3669/08 (αρ. 37 παρ.7), Ν. 3850/10** (αρ. 42).

15.2. Στα πλαίσια της ευθύνης του, ο ανάδοχος υποχρεούται:

- α. Να εκπολεί κάθε σχετική μελέτη (στατική ικρυωμάτων, μελέτη προσοφρικής σήμανσης έργων κλπ.) και να λαμβάνει όλα τα σχετικά μέτρα Ν.3669/08 (αρθ. 37 παρ.7).
- β. Να λαμβάνει μέτρα προστασίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία στο Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ), όπως αυτό ρυθμίζεται με τις αποφάσεις του (τ) ΥΠΕΧΩΔΕ : ΔΙΠΔΔ/οικ.177/2-3-01, ΔΕΕΠΗ/85/14-5-01 και ΔΙΠΔΔ/οικ.889/27-11-02, στο χρονοδιάγραμμα των εργασιών, καθώς και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις ή άλλες αναγκαίες αναπροσαρμογές των μελέτων κατά τη φάση της μελέτης και της κατασκευής του έργου : Ν.3669/08 (αρ. 37 παρ.8 και αρ.182).

γ. Να επιβάλλει ανελλιπώς την ορθή εφαρμογή των μέτρων ασφαλείας και υγείας των εργαζομένων, να τους ενημερώνει / εκπαιδεύει για την αναγκαιότητα της τήρησης των μέτρων αυτών κατά την εργασία, να ζητά τη γνώμη τους και να διευκολύνει τη συμμετοχή τους σε ζητήματα ασφαλείας και υγείας: ΠΔ 1073/81 (αρ. 111), ΠΔ 305/96 (αρ.10,11), Ν.3850/10 (αρ. 42- 49) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4254/2014.

Για την σωστή εφαρμογή της παρ.γ στους αλλοδαπούς εργαζόμενους, είναι αυτονόητο ότι η γνώση από αυτούς της ελληνικής γλώσσας κρίνεται απαραίτητη ώστε να μπορούν να κατανοούν την αναγκαιότητα και τον τρόπο εφαρμογής των μέτρων ασφαλείας και υγείας (εκτός ειδικών περιπτώσεων όπου τμήμα ή όλο το έργο έχει αναλάβει να κατασκευάσει ξένη εξειδικευμένη εταιρεία).

15.3. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα της παρ. 2, ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί τα ακόλουθα:

15.3.1. Εκ των προτέρων γνωστοποίηση - Σχέδιο Ασφάλειας Υγείας (ΣΑΥ) - Φάκελος Ασφάλειας Υγείας (ΦΑΥ) και συγκεκρίμτες:

α. Να διαβιβάζει στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας πριν από την έναρξη των εργασιών, την εκ των προτέρων γνωστοποίηση, προκειμένου για εργοστάσιο με προβλεπόμενη διάρκεια εργασιών που θα υπερβεί τις 30 εργάσιμες ημέρες και στο οποίο θα ασχολούνται ταυτόχρονα περισσότεροι από 20 εργαζόμενοι ή ο προβλεπόμενος όγκος εργασίας θα υπερβεί τα 500 ημερομίσθια : ΠΔ 305/96 (αρ. 3 παρ. 12 και 13) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4254/2014. Η γνωστοποίηση καταρτίζεται σύμφωνα με το παράρτημα III του άρθρου 12 του ΠΔ 305/96.

β. Να ακολουθήσει τις υποδείξεις / προβλέψεις των ΣΑΥ-ΦΑΥ τα οποία αποτελούν τμήμα της τεχνικής μελέτης του έργου (οριστικής ή εφαρμογής) σύμφωνα με το Π.Δ. 305/96 (αρ.3 παρ.8) και την ΥΑ ΔΕΕΠΗ/οικ/85/2001 του (τ) ΥΠΕΧΩΔΕ η οποία ενσωματώθηκε στο Ν.3669/08 (αρ. 37 παρ.8 και αρ.182).

γ. Να αναπτύξει, να προσαρμόσει και να συμπληρώσει τα ΣΑΥ-ΦΑΥ της μελέτης (τυχόν παραλήψεις που θα διαπιστώσει ο ίδιος ή που θα του ζητηθούν από την Υπηρεσία), σύμφωνα με την μεθοδολογία που θα εφαρμοστεί στο έργο ανάλογα με την κατασκευαστική του δυσκολία, τις ιδιαιτερότητές του, κλπ (μέθοδος κατασκευής, ταυτόχρονη εκτέλεση φάσεων εργασιών, πολιτική ασφαλείας, οργάνωση, εξοπλισμός, κλπ).

δ. Να αναπροσαρμόσει τα ΣΑΥ-ΦΑΥ ώστε να περιληφθούν σε αυτά εργασίες που θα προκύψουν λόγω τροποποίησης της συγκεκριμένης μελέτης και για τις οποίες θα απαιτηθούν τα προβλεπόμενα από την ισχύουσα νομοθεσία, μέτρα ασφαλείας και υγείας : ΠΔ 305/96 (αρ. 3 παρ.9) και ΥΑ ΔΙΠΔΔ/οικ/889/2002 (παρ.2.9) του (τ) ΥΠΕΧΩΔΕ η οποία ενσωματώθηκε στο Ν.3669/08 (αρ. 37 παρ.8 και αρ.182).

ε. Να τηρήσει τα ΣΑΥ-ΦΑΥ στο εργοστάσιο, κατά την εκτέλεση του έργου : ΠΔ 305/96 (αρ. 3 παρ.10) και ΥΑ ΔΙΠΔΔ/οικ/889/2002 (παρ.2.9Α) του (τ) ΥΠΕΧΩΔΕ και να τα έχει στη διάθεση των ελεγκτικών αρχών.

στ. Σημειηρωματικές αναφορές στο Σχέδιο Ασφάλειας Υγείας (ΣΑΥ) και στο Φάκελο Ασφάλειας Υγείας (ΦΑΥ), Το ΣΑΥ αποσκοπεί στην πρόληψη και στον περιορισμό των κινδύνων για τους εργαζόμενους και για τα άλλα εμπλεκόμενα μέρη που παρευρίσκονται στο εργοστάσιο κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου.

Αντίστοιχα ο ΦΑΥ αποσκοπεί στην πρόληψη και στον περιορισμό των κινδύνων για όσους μελλοντικά ασχοληθούν με τη συντήρηση ή την επισκευή του έργου.

1. Το περιεχόμενο του ΣΑΥ και του ΦΑΥ αναφέρεται στο ΠΔ 305/96 (αρ.3 παρ.5- 7) και στις ΥΑ : ΔΙΠΔ/Δοικ/177/2001 (αρ.3) και ΔΙΠΔ/Δοικ/889/2002 (παρ.2.9) του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ οι οποίες ενσωματώθηκαν στο Ν.3669/08 (αρ. 37 και 182).
2. Η υποχρέωση εκπόνησης ΣΑΥ προβλέπεται σύμφωνα με το ΠΔ 305/96 (αρ. 3 παρ.4), όταν:
  - α. Απαιτείται Συντονιστής στη φάση της μελέτης, δηλ. όταν θα ασχοληθούν περισσότερα του ενός συνεργεία στην κατασκευή.
  - β. Οι εργασίες που πρόκειται να εκτελεστούν ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους: Π.Δ.305/96 (αρθ.12 παράρτημα ΙΙ).
  - γ. Απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας.
  - δ. Για την έναρξη των οικοδομικών εργασιών, επιβάλλεται με ευθύνη του κυρίου ή του έχοντος νόμιμο δικαίωμα θέωση του σχεδίου και του φακέλου ασφαλείας και υγείας (ΣΑΥ,ΦΑΥ) του έργου από την αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ.1 εδάφιο α' του Ν 4030/2011 (Φ.Π.Κ 249/Α/25-11-2011) και την αρ. πρωτ. 10201/27-3-2012 εγκύκλιο του Ειδ. Γραμματέα του Σ.Ε.Π.Ε.
3. Ο ΦΑΥ καθιερώνεται ως απαραίτητο στοιχείο για την προσεφυγή και την οριστική παράλυση κάθε Δημόσιου Έργου: ΥΑ ΔΕΕΠΠ/οικ. 433/2000 του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ, η οποία ενσωματώθηκε στο Ν.3669/08 αρ. 73 και 75 (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4070/2012).
4. Μετά την αποπεράτωση του έργου, ο ΦΑΥ φυλάσσεται με ευθύνη του Κυρίου του Έργου και το συνοδεύει καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του : ΠΔ 305/96 (αρ. 3 παρ. 11) και ΥΑ ΔΙΠΔ/Δοικ/889/2002 (παρ.2.9Δ) του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ.
5. Διευκρινίσεις σχετικά με την εκπόνηση τ ου Σ ΑΥ και τ ην κατάρτιση του ΦΑΥ περιλαμβάνονται στην ΕΓΚΥΚΛΙΟ 6 με αρ. πρωτ. ΔΙΠΔ/Δοικ/215/31-3-2008 του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ.

15.3.2. Ανάθεση καθηκόντων σε τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας – τήρηση στοιχείων ασφαλείας και υγείας

Ο ανάδοχος υποχρεούται :

- α. Να αναθέσει καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας αν στο έργο απασχολήσει λιγότερους από 50 εργαζόμενους σύμφωνα με το Ν. 3850/10 (αρ.8 παρ.1 και αρ.12 παρ.4).
- β. Να αναθέσει καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας, αν απασχολήσει στο έργο 50 και άνω εργαζόμενους, σύμφωνα με το Ν.3850/10 (αρ.8 παρ.2 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4254/2014 και αρ. 4 έως 25).
- γ. Τα παραπάνω καθήκοντα μπορεί να ανατεθούν σε εργαζόμενους στην επιχείρηση ή σε άτομα εκτός της επιχείρησης ή να συναφθεί σύμβαση με τις Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης ή να συνδυαστούν αυτές οι δυνατότητες.
Η ανάθεση καθηκόντων σε άτομα εντός της επιχείρησης γίνεται εγγράφως από τον ανάδοχο και αντίγραφο της κοινοποιείται στην τοπική Επιθεώρηση Εργασίας, συνοδεύεται δε απαραίτητα από αντίστοιχη δήλωση αρμοδότης: Ν.3850/10 (αρ.9) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4254/2014.
- δ. Στα πλαίσια των υποχρεώσεων του αναδόχου καθώς και των τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας, εντάσσεται και η υποχρεωτική τήρηση στο εργοτάξιο, των ακόλουθων στοιχείων:
  1. Γραπτή εκτίμηση προς τον ανάδοχο, από τους τεχνικό ασφαλείας και ιατρό εργασίας, των υφιστάμενων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν ομάδες εργαζομένων που εκτίθενται σε ιδιαίτερους κινδύνους Ν.3850/10 (αρ.43 παρ. 1 α όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4254/2014 και παρ.3-8).
  2. Βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας στο οποίο θα αναγράφουν τις υποδείξεις τους ο Τεχνικός ασφαλείας και ο γιατρός εργασίας Ν.3850/10 (αρ.14 παρ.1 και αρ.17 παρ.1) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4254/2014.
Ο ανάδοχος υποχρεούται να λαμβάνει ενυπόγραφα γνώση των υποδείξεων αυτών.
Το βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας σεληδιομετρείται και θεωρείται από την αρμόδια επιθεώρηση εργασίας.

Αν ο ανάδοχος διαφωνεί με τις γραφές υποδείξεις και συμβουλές του τεχνικού ή του ιατρού εργασίας (Ν. 3850/10 αρ.20 παρ.4), οφείλει να αιτιολογή τις απόψεις του και να τις κοινοποιεί και στην Επιτροπή Υγείας και Ασφάλειας (Ε.Υ.Α.Ε) ή στον εκπρόσωπο των εργαζομένων των οποίων η σύσταση και οι αρμοδιότητες προβάλλονται από τα άρθρα 4 και 5 του Ν.3850/10.

Σε περίπτωση διαφωνίας η διαφορά επιλύεται από τον επιθεωρητή εργασίας και μόνο.

3. Βιβλίο ατυχημάτων στο οποίο θα περιγράφεται η αιτία και η περιγραφή του ατυχήματος και να το θέτει στη διάθεση των αρμόδιων αρχών Ν.3850/10 (αρ.43 παρ.2β) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4254/2014.

Τα μέτρα που λαμβάνονται για την αποτροπή επανώληθης παρόμοιων ατυχημάτων, καταχωρούνται στο βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας.

Ο ανάδοχος οφείλει να αναγγέλλει στις αρμόδιες επιθεωρήσεις εργασίας, στις πλησιέστερες αστυνομικές αρχές και στις αρμόδιες υπηρεσίες του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος όλα τα εργατικά ατυχήματα εντός 24 ωρών και εφόσον πρόκειται περί σοβαρού τραυματισμού ή θανάτου, να τηρεί αμετάβλητα όλα τα στοιχεία που δύναται να χρησιμοποιήσουν για εξακρίβωση των αιτιών του ατυχήματος Ν.3850/10 (αρ.43 παρ.2α).

4. Κατάλογο των εργατικών ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια για τον εργαζόμενο ανικανότητα εργασίας μεγαλύτερη των τριών εργάσιμων ημερών Ν.3850/10 (αρ.43 παρ.2γ) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4254/2014.

5. Ιατρικό φάκελο κάθε εργαζόμενου Ν.3850/10 (αρ. 18 παρ.9).

15.3.3. Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας (ΗΜΑ)

Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας (ΗΜΑ), όταν απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας, πριν την έναρξη των εργασιών στο εργοτάξιο σύμφωνα με το ΠΔ 305/96 (αρ.3 παρ. 14) σε συνδυασμό με την Υ.Α 130646/1984 του (τ.) Υπουργείου Εργασίας όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν με το Ν.4254/2014.

Το ΗΜΑ θεωρείται, σύμφωνα με την παραπάνω Υ.Α, από τις κατά τόπους Δ/νσεις, Τμήματα ή Γραφεία Επιθεώρησης Εργασίας και συμπληρώνεται από τους επιβλέποντες μηχανικούς του αναδόχου και της Δ/νσεως Υπηρεσίας, από τους υπόχρεους για την διενέργεια των τακτικών ελέγχων ή δοκιμών για ό,τι αφορά τα αποτελέσματα των ελέγχων ή δοκιμών, από το αρμόδιο όργανο ελέγχου όπως ο επιθεωρητής εργασίας, κλπ : ΠΔ 1073/81 (αρ.113), Ν. 1396/83 (αρ. 8) και την Εγκύκλιο 27 του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ με αρ.πρωτ. ΔΕΕΠΠ/208 /12-9-2003.

15.3.4. Συνοπτικός Σχεδίου Ασφάλειας Υγείας (ΣΑΥ) και Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας (ΗΜΑ)

Για την πιστή εφαρμογή του Σ ΑΥ κατά την εξέλιξη του έργου, πρέπει αυτό να συσχετίζεται με το Η Μ Α.

Στα πλαίσια του συσχετισμού αυτού, να σημειώνεται στο Η.Μ.Α. κάθε αναθεώρηση και εμπλουτισμός του ΣΑΥ και επίσης σε ειδική στήλη του, να γίνεται παραπομπή των αναγραφόμενων υποδείξεων / διαπιστώσεων στην αντίστοιχη σελίδα του ΣΑΥ.

Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται και επιτυγχάνεται ο στόχος της πρόληψης του ατυχήματος.

15.4. Απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας και υγείας κατά την εκτέλεση όλων των εργασιών στο εργοτάξιο.

15.4.1 Προστασία εργατοξέλου - Μέτρα Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ)

Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο, κατά την εκτέλεση όλων των εργασιών, τα παρακάτω μέτρα ασφαλείας και υγείας:

α. Την ευκρινή και εμφανή σήμανση και περιφράξη του περιβάλλοντα χώρου του εργοταξίου με ιδιαίτερη προσοχή στη σήμανση και περιφράξη των επικινδυνων θέσεων : ΠΔ 105/95, ΠΔ 305/96 (αρ. 12 παρ.αρτ. IV μέρος Α, παρ. 18.1).

β. Τον εντοπισμό και τον έλεγχο προνιπάρχουσών της έναρξης λειτουργίας του εργοταξίου ηλεκτρικών εγκαταστάσεων και εκτροπή τυχόν υπαρχόντων εναερίων ηλεκτροφόρων αγωγών έξω από το εργοτάξιο, ώστε να παρέχεται προστασία στους εργαζόμενους από τον κίνδυνο ηλεκτροπληξίας : ΠΔ 1073/81 (αρ.75-79), ΠΔ 305/96 (αρ. 12 παρ.αρτ. IV μέρος Β, τμήμα II, παρ.2) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4254/2014.

γ. Την σήμανση των εγκαταστάσεων με ειδικούς κινδύνους (αγωγοί αιθίων θερμίων, υγρών ή αερίων κλπ) και τα απαιτούμενα μέτρα προστασίας των εργαζομένων από τους κινδύνους των εγκαταστάσεων αυτών : ΠΔ 1073/81 (αρ.92 - 95), ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παρ.αρτ. IV μέρος Α, παρ.6) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4254/2014.

δ. Την λήψη μέτρων αντιμετώπισης εκτάκτων καταστάσεων όπως : καλύτερη σχεδίου διαφυγής - διάσωσης και εξόδων κινδύνου, πυρασφάλεια, εκκένωση χώρων από τους εργαζόμενους, πρόληψη - αντιμετώπιση πυρκαγιών & επικινδύνων εκρήξεων ή αναθυμιάσεων, ύπαρξη πυροσβεστήρων, κλπ. : ΠΔ 1073/81 (αρ. 92-96), ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παραρτ. IV μέρος Α, παρ.3, 4, 8-10) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4254/2014, Ν.3850/10 (αρ.30, 32, 45).

ε. Την εξασφάλιση παροχής πρώτων βοηθειών, χώρων υγιεινής και υγειονομικού εξοπλισμού (ύπαρξη χώρων πρώτων βοηθειών, φαρμακείου, αποχωρητηρίων, νιπτήρων, κλπ) : ΠΔ 1073/81 (αρ. 109,110), Ν. 1430/84 (αρ. 17,18), ΠΔ 305/96 (αρ. 12 παραρτ. IV μέρος Α, παρ. 13, 14) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4254/2014.

στ. Την εξασφάλιση της δωρεάν χορήγησης Μέσων Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ) στους εργαζόμενους όπως προστατευτικά κράνη, μπότες ασφαλείας, φθοροβλήντα γυαλιά, ολόσωμες ζώνες ασφαλείας, γιυαδιά, κλπ, εφόσον τους ενημερώσει εκ των προτέρων σχετικά με τους κινδύνους από τους οποίους τους προστατεύει ο εξοπλισμός αυτός και τους δώσει σαφείς οδηγίες για τη χρήση του : Π.Δ. 1073/81 (αρ. 102-108), Ν. 1430/84 (αρ. 16-18), ΚΥΑ Β.4373/1205/93 και οι τροποτ. αυτής ΚΥΑ 8881/94 και Υ.Α. οικ.Β.5261/190/97, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 305/96 (αρ.9,παρ.γ).

15.4.2. Εργασιακή σήμανση - σηματοδότηση, συστήματα ασφαλείας, φόρτιση - εκφόρτιση - ισοπέδηση υαλίων, θόρυβος, φυσικοί, χημικοί παράγοντες κλπ
Ο ανώδοχος υποχρεούται:

α. Να προβεί στην κατάλληλη σήμανση και σηματοδότηση, με σκοπό την ασφαλή διέλευση των πεζών και των οχημάτων από την περιοχή κατασκευής του έργου, σύμφωνα με:
- Την Υ.Α αριθ. ΔΜΕΟ/Ο/613/16-2-2011 του τ.ΥΠΥΜΕΔΙ: «Οδηγίες Σήμανσης Εκτελούμενων Έργων» (ΟΜΟΕ-ΣΕΕΟ, τεύχος 7)
- Τη ΚΥΑ αριθ.6952/14-2-2011 του τ.ΥΠΕΚΑ και τ.ΥΠΥΜΕΔΙ «Υποχρεώσεις και μέτρα για την ασφαλή διέλευση των πεζών κατά την εκτέλεση εργασιών σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων και οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών»
- Τις διατάξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας : Ν.2696/99 (αρ. 9-11 και αρ.52) και την τροπ. αυτού : Ν.3542/07 (αρ. 7-9 και αρ.46).

β. Να τηρεί τις απαιτήσεις ασφαλείας που αφορούν σε εργασίες εναπόθεσης υαλίων στις οδούς, κατάληψης τμήματος οδού και πεζοδρόμιου: Ν. 2696/99 (αρ. 47, 48) και η τροπ. αυτού: Ν. 3542/07 (αρ.43,44)

γ. Να συντηρεί και να ελέγχει τακτικά τη λειτουργία των συστημάτων ασφαλείας και να τηρεί τις απαιτήσεις ασφαλείας των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, των φορητών ηλεκτρικών συσκευών, των κινητών προβολέων, των καλωδίων τροφοδοσίας, των εγκαταστάσεων φωτισμού εργοταξίου, κλπ : ΠΔ 1073/81 (αρ.75-84), ΠΔ 305/96 (αρ.8 δ και αρ. 12,παραρτ.ΙΝ/μέρος Α, παρ.2) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4254/2014, Ν.3850/10 (αρ. 31,35).

δ. Να προβεί στα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας που αφορούν σε εργασίες φόρτωσης, εκφόρτωσης, αποθήκευσης, στοίβασης, ρίψης και μεταφοράς υαλίων και άλλων στοιχείων : ΠΔ 216/78, ΠΔ 1073/81 (αρ.85-91), ΚΥΑ 8243/1113/91 (αρ.8), ΠΔ 305/96 [αρ. 8 (γ, ε, στ, ζ) και αρ. 12 παραρτ. IV μέρος Α παρ. 11 και μέρος Β τμήμα II παρ.4] όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4254/2014, Ν.2696/99 (αρ.32) και η τροπ. αυτού : Ν. 3542/07 (αρ.30).

ε. Να τηρεί μέτρα προστασίας των εργαζομένων που αφορούν : α) κραδασμούς : ΠΔ 176/05, β) θόρυβο : ΠΔ 85/91, ΠΔ 149/06, γ) προφύλαξεις της οσφύκης χώρας και της ράχης από χειρωνακτική διακίνηση φορτίων : ΠΔ 397/94, δ) προστασία από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες : Ν.3850/10 (αρ. 36-41), ΠΔ 82/10.

15.4.3. Μηχανήματα έργων / Εξοπλισμοί εργασίας - αποδεικτικά στοιχεία αυτών
Οι εξοπλισμοί εργασίας χαρακτηρίζονται και κατατάσσονται ως μηχανήματα έργων ΠΔ 304/00 (αρ.2).

α. Ο ανώδοχος οφείλει να ελέγχει τη σωστή λειτουργία και τον χειρισμό των μηχανημάτων (χρωματογραφικών και διακίνησης υαλίων), των ανυψωτικών μηχανημάτων, των οχημάτων, των εγκαταστάσεων, των μηχανών και των λοιπών εξοπλισμού εργασίας (ζώνες ασφαλείας με μηχανισμό ανόδου και καθόδου, κυλιόμενα ικριώματα, φορητές κλίμακες, κλπ) : ΠΔ 1073/81 (αρ. 17, 45-74), Ν.1430/84 (αρ. 11-15), ΠΔ 31/90, ΠΔ 499/91, ΠΔ 395/94 και οι τροπ. αυτού: ΠΔ 89/99, ΠΔ 304/00 και ΠΔ 155/04, ΠΔ 105/95 (παραρτ. IX), ΠΔ 305/96 (αρ. 12 παραρτ.ΙV μέρος Β τμήμα II παρ.7 - 9) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4254/2014, ΚΥΑ 15085/593/03, ΚΥΑ αρ.Δ13ε/4800/03, ΠΔ 57/10, Ν.3850/10 (αρ. 34, 35).

β. Τα μηχανήματα έργων σύμφωνα με το ΠΔ 305/96 (αρ. 12 παρ. IV, μέρος Β', τμήμα II, παρ. 7.4 και 8.5) και το ΠΔ 304/00 (αρ. 2), πρέπει να συνοδεύονται από τα εξής στοιχεία:

- 1 Πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας
- 2 Άδεια κυκλοφορίας
- 3 Αποδεικτικά στοιχεία ασφαλίσης.
- 4 Αποδεικτικά πλήρωσης τελών κυκλοφορίας (χρήσης)
- 5 Άδειες χειριστών μηχανημάτων σύμφωνα με το ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παρ. IV, μέρος Β', τμήμα II, παρ. 8.1.γ και 8.2) και το ΠΔ 89/99 (παρ. II, παρ. 2.1). Σημειώνεται ότι η άδεια χειριστού μηχανήματος συνοδεύει τον χειριστή.
- 6 Βεβαίωση ασφαλούς λειτουργίας του εξοπλισμού εργασίας (ορθή συναρμολόγηση - εγκατάσταση, καλή λειτουργία) και αρχείο συντήρησης αυτού στο οποίο θα καταχωρούνται τα αποτελέσματα των ελέγχων σύμφωνα με το ΠΔ 89/99 (αρ. 4α παρ. 3 και 6).
- 7 Ιστορικό επανέλεγχου ανηφορικού μηχανήματος, οδηγίες χρήσης, συντήρησης και αντίστοιχο βιβλίο συντήρησης και ελέγχων αυτού σύμφωνα με την ΚΥΑ 15085/593/03 (αρ. 3 και αρ. 4 παρ. 7)

15.5. Νομοθέτηματα που περιέχουν πρόσθετα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στο εργοστάσιο, τα οποία τηρούνται κατά περίπτωση, ανάλογα με το είδος των εργασιών του εκτελούμενου έργου

Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοστάσιο, πέρα από τα προαναφερθέντα, πρόσθετα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας, κατά περίπτωση, ανάλογα με το είδος των εργασιών του εκτελούμενου έργου.

Τα εν λόγω απαιτούμενα μέτρα αναφέρονται στα παρακάτω νομοθέτηματα :

15.5.1. Κατεδάφισεις:

N 495/76, ΠΔ 413/77, ΠΔ 1073/81 (αρ. 18 -33, 104), ΚΥΑ 8243/1113/91 (αρ.7), ΥΑ 31245/93, N 2168/93, ΠΔ 396/94 (αρ.9 παρ.4 παρ. IV), Υ.Α. 3009/2/21-γ/94, Υ.Α. 2254/230/Φ.6.9/94 και οι τροπ. αυτής : ΥΑ Φ.6.9/13370/1560/95 και ΥΑ Φ.6.9/25068/1183/96, ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παρ. IV/ μέρος Β τμήμα II, παρ. 11), ΚΥΑ 3329/89 και η τροπ. αυτής : Υ.Α. Φ.28/18787/1032/00, ΠΔ 455/95 και η τροπ. αυτού ΠΔ 2/06, ΠΔ 212/06, ΥΑ 21017/84/09.

15.5.2. Εκκαψές (θεμελίον, τάφρον, φρέατον, κλπ) Αντιστηρίξεις :

N. 495/76, ΠΔ 413/77, ΠΔ 1073/81 (αρ.2-17, 40-42), ΥΑ αρ. 3046/304/89 (αρ.8- ασφάλεια και ανοχή κτηρίου, παρ.4), ΚΥΑ 3329/89 και η τροπ. αυτής : ΥΑ Φ.28/18787/1032/00, N. 2168/93, ΠΔ 396/94 (αρ.9 παρ.4 παρ. III), ΥΑ 3009/2/21-γ/94, ΥΑ 2254/230/Φ.6.9/94 και οι τροπ. αυτής ΥΑ Φ.6.9/13370/1560/95 και ΥΑ Φ.6.9/25068/1183/96, ΠΔ 455/95 και η τροπ. αυτού : ΠΔ 2/06, ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παρ. IV μέρος Β τμήμα II παρ. 10).

15.5.3. Ικρίσματα και κλίμακες, Οδοί κυκλοφορίας - δρόμος κινδύνου, Εργασίες σε ύψος, Εργασίες σε στέγες, ΠΔ 778/80) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4254/2014, ΠΔ 1073/81 (αρ.34-44), N. 1430/84 (αρ. 7-10), ΚΥΑ 16440/Φ. 10.4/445/93, ΠΔ 396/94 (αρ.9 παρ.4 παρ. III), ΠΔ 155/04, ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παρ. IV μέρος Α παρ.1, 10 και μέρος Β τμήμα II παρ.4-6,14).

15.5.4. Εργασίες συγκόλλησης, αέφυρα, αέροκρηπίδα & λοιπές θερμές εργασίες
ΠΔ 95/78, ΠΔ 1073/81 (αρ.96, 99, 104, 105), ΠΔ 70/90 (αρ. 15), ΠΔ 396/94 (αρ.9 παρ.4 παρ. III), Πυροσβεστική Διάταξη 7 Αρ.Φ.7568 Φ.700.1/96, ΚΥΑ αρ.οικ. 16289/330/99.

15.5.5. Κατασκευή δομικών έργων (κτίρια, γέφυρες, τοίχοι αντιστηρίξης, δεξαμενές, κλπ.)
ΠΔ 778/80) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4254/2014, ΠΔ 1073/81 (αρ.26- 33, αρ.98), ΥΑ 3046/304/89, ΠΔ 396/94 (αρ.9 παρ.4 παρ. III), ΠΔ 305/96 (αρ.12 παρ. IV μέρος Β τμήμα II παρ. 12).

15.5.6. Προετοιμασία και διάνοιξη σηράγγων και λοιπών υπογείων έργων.
(Σήραγγες κυκλοφορίας οχημάτων, αρδευτικές σήραγγες, υδροενοί στάθμοι παραγωγής ενέργειας και εργασίες που εκτελούνται στα υπόγεια στεγασμένα τμήματα των οικοδομικών ή άλλης φύσης έργων και σε στάθμη χαμηλότερη των 6.00 μ. κάτω από την επιφάνεια της γης)
N.495/76, ΠΔ 413/77, ΠΔ 225/89, ΚΥΑ 3329/89 και η τροπ. αυτής : ΥΑ Φ.28/18787/1032/00, N. 2168/93, ΠΔ 396/94 (αρ.9 παρ.4 παρ. III), ΥΑ 2254/230/Φ.6.9/94 και οι τροπ. αυτής : ΥΑ Φ.6.9/13370/1560/95 και ΥΑ Φ.6.9/25068/1183/96, ΥΑ 3009/2/21 -γ/94, ΠΔ 455/95 και η τροπ. αυτού : ΠΔ 2/06, ΠΔ 305/96 (αρ. 12 παρ. IV μέρος Β τμήμα II παρ. 10).

15.5.7. Καταδοτικές εργασίες σε Διμενικά έργα
(Υποθαλάσσιες εκκαψές, διαμόρφωση πυθμένα θαλάσσης, κατασκευή προβλήτας κλπ με χρήση πλωτών υδρημάτων και καταδυτικού συνεργείου.) ΠΔ 1073/81 (αρ. 100), N 1430/84 (αρ.17), ΠΔ 396/94 (αρ.9 παρ.4 παρ. III), ΥΑ 3131.1/20/95/95, ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παρ. IV μέρος Β τμήμα II παρ. 8.3 και παρ. 13).

15.6. Ακολουθεί κατάλογος με τα νομοθετήματα και τις κανονιστικές διατάξεις που περιλαμβάνουν τα υφαιρούμενα μέτρα ασφαλείας και υγείας στο εργοστάσιο

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΝΟΜΟΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ:
«ΔΙΑΤΟΥΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ»**

A. ΝΟΜΟΙ	
N.495/76	ΦΕΚ 337/A/76
N.1396/83	ΦΕΚ 126/A/83
N.1430/84	ΦΕΚ 49/A/84
N.2168/93	ΦΕΚ 147/A/93
N.2696/99	ΦΕΚ 57/A/99
N.3542/07	ΦΕΚ 50/A/07
N.3669/08	ΦΕΚ 116/A/08
N.3850/10	ΦΕΚ 84/A/10
N.4030/12	ΦΕΚ 249/A/12
N.4254/2014	ΦΕΚ 84/A/14

B. ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ	
Π.Δ.413/77	ΦΕΚ 128/A/77
Π.Δ.95/78	ΦΕΚ 20/A/78
Π.Δ.216/78	ΦΕΚ 47/A/78
Π.Δ.778/80	ΦΕΚ 193/A/80
Π.Δ.1073/81	ΦΕΚ 260/A/81
Π.Δ.225/89	ΦΕΚ 106/A/89
Π.Δ.31/90	ΦΕΚ 31/A/90
Π.Δ.70/90	ΦΕΚ 31/A/90
Π.Δ.85/91	ΦΕΚ 38/A/91
Π.Δ.499/91	ΦΕΚ 180/A/91
Π.Δ.395/94	ΦΕΚ 220/A/94
Π.Δ.396/94	ΦΕΚ 220/A/94
Π.Δ.397/94	ΦΕΚ 221/A/94
Π.Δ.105/95	ΦΕΚ 67/A/95
Π.Δ.455/95	ΦΕΚ 268/A/95
Π.Δ.305/96	ΦΕΚ 212/A/96
Π.Δ.89/99	ΦΕΚ 94/A/99
Π.Δ.304/00	ΦΕΚ 241/A/00
Π.Δ.155/04	ΦΕΚ 121/A/04
Π.Δ.176/05	ΦΕΚ 227/A/05
Π.Δ.149/06	ΦΕΚ 159/A/06
Π.Δ.2/06	ΦΕΚ 268/A/06
Π.Δ.212/06	ΦΕΚ 212/A/06
Π.Δ.82/10	ΦΕΚ 145/A/10
Π.Δ.57/10	ΦΕΚ 97/A/10

Γ. ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΙΑΦΑΣΕΙΣ	
ΥΑ 130646/84	ΦΕΚ 154/B/84
ΚΥΑ 3329/89	ΦΕΚ 132/B/89
ΚΥΑ 8243/1113/91	ΦΕΚ 138/B/91
ΚΥΑ αρ.οικ. Β.4373/1205/93	ΦΕΚ 187/B/93
ΚΥΑ 16440/Φ. 10.4/445/93	ΦΕΚ 765/B/93
ΚΥΑ αρ. 8881/94	ΦΕΚ 450/B/94
ΥΑ αρ. οικ. 31245/93	ΦΕΚ 451/B/93
ΥΑ 3009/2/21-γ/94	ΦΕΚ 301/B/94
ΥΑ 2254/230/Φ. 6.9/94	ΦΕΚ 73/B/94
ΥΑ 3131.1/20/95/95	ΦΕΚ 978/B/95
ΥΑ Φ.6.9/13370/1560/95	ΦΕΚ 677/B/95
ΥΑ Φ.6.9/25068/1183/96	ΦΕΚ 1035/B/96

Υ Α αρ οικ Β.5261/190/97	ΦΕΚ 113/Β/97
ΚΥΑ αρ οικ. 16289/330/99	ΦΕΚ 987/Β/99
ΚΥΑ αρ οικ. 15085/593/03	ΦΕΚ 1186/Β/03
ΚΥΑ αρ Δ13ε/4800/03	ΦΕΚ 708/Β/03
ΚΥΑ αρ 6952/11	ΦΕΚ 420/Β/11
Υ Α 3046/304/89	ΦΕΚ 59/Α/89
Υ Α Φ 28/18787/1032/00	ΦΕΚ 1035/Β/00
Υ Α αρ. οικ. 433/2000	ΦΕΚ 1176/Β/00
Υ Α ΔΕΕΠΠ/οικ/85/01	ΦΕΚ 686/Β/01
Υ Α ΔΙ ΠΑΔ/οικ/177/01	ΦΕΚ 266/Β/01
Υ Α ΔΙ ΠΑΔ/οικ/889/02	ΦΕΚ 16/Β/03
Υ Α ΔΜΕΟ/Ο/613/11	ΦΕΚ 905/Β/11
Υ Α 21017/84/09	ΦΕΚ 1287/Β/09
Πυροσβεστική διάταξη 7, Απόφ. 7568.Φ.700.1/96	ΦΕΚ 155/Β/96
Υ.Α. 14867/825/2014	ΦΕΚ 1241/Β/14

Α. ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 27/03	ΑΡ.ΠΡΟΤ.ΔΕΕΠ Π/208/12-9-03
ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 6/08	ΑΡ.ΠΡΟΤ.ΔΙΠΑΔ/οικ/215/31-3-08
ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Σ.ΕΠ.Ε	ΑΡ.ΠΡ. 10201/12 ΑΔΑ: Β4Δ1Δ-ΚΦΖ
ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΥΕΚΑΠ	ΑΡ.ΠΡ.οικ.24120/1336/15-7-2014

Άρθρο 16

Προστατευτικές κατασκευές

16.1. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση να πάρει κάθε απαιτούμενο μέτρο για την προστασία του περιβάλλοντος και να προβεί στην εκτέλεση, συντήρηση, καθάριση και αποκομιδή, μετά την αποπεράτωση του έργου, των προστατευτικών κατασκευών και περιφραγμάτων του εργοταξίου, που επιβάλλονται από τα Π.Δ.778/1980 και 1073/1981, χωρίς ιδιαίτερη αποζημίωση, γιατί η σχετική δαπάνη περιλαμβάνεται στο ποσοστό για γενικά έξοδα και όφελός του.

16.2. Ο ανάδοχος ευθύνεται στο ακέραιο για κάθε ζημιά ή φθορά σε τυχόν υπάρχουσες κατασκευές και εγκαταστάσεις, τόσο στον χρησιμοποιούμενο όσο και στον γενικότερο χώρο των έργων, που θα φείλονται στα μηχανήματα, όργανα και μέσα, που χρησιμοποιήσε για την εκτέλεση του έργου, γι' αυτό και πρέπει να πάρει όλα τα κατάλληλα μέτρα και να οργανώσει κατά τέτοιο τρόπο τις εργασίες του, ώστε να αποφευχθεί κάθε κίνδυνος ζημιάς ή φθοράς, για τις οποίες η Υπηρεσία δεν θα φέρει καμία ευθύνη.

Άρθρο 17

Εργασίες που εκτελούνται από την Υπηρεσία ή από άλλους ανάδοχους - Διάνοιξη οπών

17.1. Ο ανάδοχος οφείλει, σύμφωνα με την παράγραφο 13 του άρθρου 37 του Ν.3669/2008, να μην παρεμποδίζει την εκτέλεση εργασιών, που δεν περιλαμβάνονται στη σύμβασή του και εκτελούνται από την Υπηρεσία ή από άλλους εργολάβους της, διατάσσοντας κατάλληλα τα μέσα του (ικριώματα κ.λ.π.) και ρυθμίζοντας τη σειρά των εργασιών του, κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μην παρεμβάλλει κανένα εμπόδιο στην εκτέλεση των εκτός της σύμβασής του εργασιών.

17.2. Ο ανάδοχος υποχρεούται να διαμορφώνει ή να διανοίγει τις απαιτούμενες οπές δόδου, φωλέες ή αυλάκες, για τον εντοπισμό σωληνώσεων ή εξαρτημάτων κάθε ηλεκτρομηχανολογικής εργασίας, σύμφωνα με τη μελέτη και τις οδηγίες της επιβλέψης, χωρίς καμία ιδιαίτερη αποζημίωση, γιατί οι σχετικές δαπάνες έχουν περιληφθεί στις συμβατικές τιμές των αντίστοιχων εργασιών.

17.3. Οπωσδήποτε, απαγορεύεται η μόρφωση ή διάνοιξη από τον ανάδοχο φωλέων ή οπών σε τμήματα του έργου από σκληρισμένο σκυρόδεμα, χωρίς έγγραφη έγκριση του επιβλέποντα μηχανικού.

17.4. Στις συμβατικές τιμές της εργολαβίας περιλαμβάνεται και η δαπάνη για την πλήρη αποκατάσταση αυτών των οπών, φωλέων ή αυλάκιών, μετά την τοποθέτηση των σωληνώσεων ή εξαρτημάτων των αντίστοιχων εγκαταστάσεων.

Άρθρο 18
Αριότητα των κατασκευών

18.1. Ο καθορισμός από τα εγκεκριμένα σχέδια, την τεχνική περιγραφή και την τεχνική συγγραφή υποχρεώσεων, των απαιτούμενων στοιχείων ή οδηγιών για την εκτέλεση των εργασιών, σχετικά με τις μερικές διαστάσεις και τους τρόπους κατασκευής, δεν απαλλάσσει τον ανάδοχο από την υποχρέωση να πάρει κάθε μέτρο για την άρτια εκτέλεση και εμφάνιση των κατασκευών κάθε είδους.

18.2. Σχετικά με τα πιο πάνω διευκρινίζεται ότι έστω και αν δεν ορίζεται κάτι από τα σχέδια λεπτομερειών ή από τα άλλα στοιχεία της εργολαβίας ή από τις οδηγίες και διατάξεις της Υπηρεσίας, απαιτείται όμως για την τεχνική αριότητα της κατασκευής, ο ανάδοχος υποχρεούται να το εφαρμόσει, ώστε κάθε τμήμα του έργου να είναι άρτιο στην κατασκευή και άμεχο σε εμφάνιση καθώς και στις θέσεις, που συνδέεται με τα άλλα τμήματα του έργου.

Άρθρο 19
Προέλευση, προμήθεια υλικών - Εξασφάλιση προμήθειας

19.1. Όλα τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν για την εκτέλεση του έργου θα είναι της καλύτερης ποιότητας, χωρίς βλάβες ή ελαττώματα.

19.2. Η χρήση υδραυλών ή άλλων υλικών, που δεν προφύγχονται από το εμπόριο, δέχεται από τις διατάξεις της παραγράφου 10 του άρθρου 37 του Ν.3669/2008.

19.3. Η υπογραφή της σύμβασης από τον ανάδοχο προϋποθέτει και αποτελεί τεκμήριο ότι ο ανάδοχος φρένησε και εξασφάλισε την προμήθεια από την αγορά όλων των υλικών, μηχανημάτων και μέσων που απαιτούνται και αναγράφονται στα συμβατικά τεύχη και επομένως δεν δικαιούται να ζητήσει από την Υπηρεσία τρόπο προμήθειας και εκτέλεσης ή παράταση της προθεσμίας αποπράτωσης του έργου για τον λόγο αυτό.

Άρθρο 20
Σκυροδέματα

20.1. Οι κατηγορίες των σκυροδεμάτων που θα χρησιμοποιηθούν σημειώνονται στα σχέδια και στα τεύχη υπολογισμών της στατικής μελέτης.

20.2. Για την ποιότητα των υλικών, τους τρόπους παρασκευής, τη μελέτη σύνθεσης, τις μεθόδους κατασκευής, τον έλεγχο, τη λήψη δοκιμών συμπίκνωσης διάστρωσης κ.λ.π. θα εφαρμοσθούν οι διατάξεις και Κανονισμοί και οι συγκεκριμένες πρότυπες προδιαγραφές της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων, τόσο για το παρασκευαζόμενο επί τόπου, όσο και για το έτοιμο σκυροδέμα παράλληλα με τις προδιαγραφές της μελέτης της Υπηρεσίας.

20.3. Η ανάμειξη των υλικών του σκυροδέματος θα γίνεται αποκλειστικά με μηχανικό αναδευτήρα.

20.4. Η συμπίκνωση του σκλησιμένου σκυροδέματος θα γίνεται με δονητή, χωρίς ιδιαίτερη αποζημίωση.

20.5. Για τον έλεγχο του σκυροδέματος θα εκτελούνται, κατά τη διάστρωση, δοκιμές αντοχής με λήψη δοκιμών.

20.5.1. Η λήψη των δοκιμών θα γίνεται από την επιβλεψη.

20.5.2. Θα λαμβάνονται τρία (3) δοκίμια κάθε ημέρα ανά σύνθεση και μέχρι όγκο 20 Μ3 παραγόμενου σκυροδέματος και έξι (6) δοκίμια κάθε ημέρα ανά σύνθεση για όγκο παραγόμενου σκυροδέματος περισσότερο από 20 Μ3.

20.5.3. Η συμπίκνωση των δοκιμών θα γίνεται με τον τρόπο, που εφαρμόζεται στο έργο. Ειδικότερα, όταν εφαρμόζεται συμπίκνωση με κοπάνισμα, η συμπίκνωση των δοκιμών θα γίνεται σε δύο στρώσεις, με πνήντα κτύπους με ράβδο Φ16 μήκους 61 εκ. ανά στρώση.

20.5.4. Η θραύση των δοκιμών θα γίνεται σε εργαστήριο του ΚΕΔΕ (Κεντρικό Εργαστήριο Δημοσίων Έργων) ή σε εργαστήριο εξουσιοδοτημένο του ίδιου φορέα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, που είναι αρμόδιο στην περιοχή του έργου, με δαπάνες του ανάδοχου.

20.6. Διευρωπαϊότητα με λήγη πυρήνων (καρότων) από την έτοιμη κατασκευή θα πραγματοποιείται όταν τα δοκίμια που έχουν ληφθεί κατά τη διάσπαση του σκευοδέκτητος παρουσιάζουν αντοχή μικρότερη από τη συμβατική. Ο αριθμός τους θα ορίζεται από την Υπηρεσία (επιβλέψη, επιτροπή παραβάσης).

20.7. Οι δαπάνες των διεγματοληψιών ελέγχου του σκευοδέκτητος βυθίζουν τον ανάδοχο μέχρι ποσοστό 6 % επί της συνολικής δαπάνης του σκευοδέκτητος που κατασκευάστηκε ή και μεγαλύτερο, εφ' όσον διαπιστωθεί ενθύν του ανάδοχου.

Άρθρο 21 **Δοκιμές εγκαταστάσεων**

21.1. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση αμέσως μετά την ολική αποπεράτωση των εγκαταστάσεων, να εκτελέσει τις δοκιμές που προβλέπουν οι ισχύοντες κανονισμοί, με δικά του μέσα, όργανα και δαπάνες.

Οι δοκιμές αυτές θα επαναλαμβάνονται έως ότου τα αποτελέσματά τους θα ικανοποιούν τις απαιτήσεις των προδιαγραφών, οπότε θα συντάσσεται σχετικό πρωτόκολλο δοκιμών, που θα υπογράφεται από τον επιβλέποντα μηχανικό και τον ανάδοχο και θα αναφέρεται στο πρωτόκολλο προσωρινής παραβάσης.

21.2. Οι δοκιμές θα εκτελούνται σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς.

21.3. Ο ανάδοχος υποχρεούται ακόμα, πριν από την παράδοση των εγκαταστάσεων, να διδάξει στο προσωπικό του έργου τη χρήση και τον χειρισμό των καταστάσεων.

Άρθρο 22 **Κατασκευαστικά σχέδια - Οδηγίες Χειρισμού - Φωτογραφίες**

22.1. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος αμέσως μετά την αποπεράτωση του έργου και οπωσδήποτε πριν από την προσωρινή παραλάβη, να συντάξει και να παραδώσει στην Υπηρεσία, σε τρία (3) αντίτυπα (ένα για τη Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών της Γ.Γ.Α., ένα για το αρχείο Τ.Υ. της Γ.Γ.Α. και ένα για την Επιτροπή Διοίκησης) τα εξής σχέδια χωρίς ιδιαίτερη ατοξήμηση:

- 1.** Τοπογραφικό διάγραμμα, σε κλίμακα 1:200, της τελικής διάταξης των έργων, με οριζοντιογραφικές και υψομετρικές ενδείξεις.
- 2.** Ακριβή σχέδια θεμελιώσεων σε κλίμακα 1:50, με καθέψεις και τομές, στις οποίες θα αναγράφονται τα πραγματικά στοιχεία και μετέθη δηλαδή διαστάσεις, βάθη, θέσεις, διατομές κ.λ.π., που θα αντακρίνονται στα έργα που εκτελέσθηκαν με την ένδειξη «όπως κατασκευάσθηκαν».
- 3.** Οριστικά αρχιτεκτονικά σχέδια.
- 4.** Οριστικά σχέδια των διαφόρων εγκαταστάσεων, δηλαδή ηλεκτρομηχανολογικών, υδραυλικών κ.λ.π., με λεπτομερή διαγράμματα των διατάξεων και καθέψεις, πάνω στις οποίες θα σημειώνονται οι θέσεις και τα μεγέθη συσκευών, μηχανημάτων, δικτύων κ.λ.π.
- 22.2.** Επίσης, ο ανάδοχος οφείλει οπωσδήποτε, πριν από την παραλάβη των εγκαταστάσεων, να συντάξει χωρίς ιδιαίτερη αμοιβή και να υποβάλει στην Υπηρεσία σε τρία (3) αντίτυπα (ένα για τη Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών της Γ.Γ.Α., ένα για το αρχείο Τ.Υ. της Γ.Γ.Α. και ένα για την Επιτροπή Διοίκησης) πλήρεις και λεπτομερείς οδηγίες χειρισμού, λειτουργίας και συντήρησης των εγκαταστάσεων.

21.3. Ο ανάδοχος υποχρεούται απαραίτητα να πάρει, να εκτυπώσει με δικές του δαπάνες και να προσκομίσει στην Υπηρεσία, οπωσδήποτε πριν από την προσωρινή παραλάβη:

- 1.** Έγχρωμες φωτογραφίες από τις πιο ενδιαφέρουσες φάσεις εκτέλεσης του έργου και
- 2.** Έγχρωμες φωτογραφίες διαστάσεων 24Χ36 εκ., τέσσερις (4) τουλάχιστον για κάθε κτίριο και μία (1) τουλάχιστον της γενικής άποψης του έργου μετά την αποπεράτωσή του, σύμφωνα και με τις οδηγίες και τις υποδείξεις της Υπηρεσίας.

Άρθρο 23
Διοικητική παραλαβή για χρήση

23.1. Πριν την παραλαβή (προσωρινή ή οριστική), είναι δυνατή η παράδοση σε χρήση μέρος ή και ολόκληρου του έργου, σύμφωνα με το άρθρο 72 του Ν.3669/2008.

23.2. Η παράδοση του έργου σε χρήση δεν αντικαθιστά σε καμία περίπτωση την παραλαβή του έργου (προσωρινή ή οριστική).

Άρθρο 24
Συντήρηση και παραλαβή του έργου

24.1. Κατά τη διάρκεια του χρόνου εγγύησης ο ανάδοχος επιθεωρεί και διατηρεί τις εγκαταστάσεις σε άριστη κατάσταση, χωρίς ιδιαίτερη αποζημίωση.

24.2. Επίσης, καλείται να επανορθώσει κάθε βλάβη ή ζημιά για την οποία ευθύνεται, σε εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 58 του Ν.3669/2008.

24.3. Εάν δεν προβεί μέσα στην προθεσμία που του καθορίσθηκε στην αποκατάσταση βλάβης ή ζημιάς, για την οποία ευθύνεται, οι εργασίες αποκατάστασης θα εκτελούνται από την Δευθύνουσα Υπηρεσία, με οποιοδήποτε τρόπο, σε βάρος και για λογαριασμό του ανάδοχου, με δωρεάντητα εφαρμογής των λοιπών κυρώσεων του άρθρου 61 του Ν.3669/2008(όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4070/2012).

24.4. Γενικά για την προσωρινή παραλαβή, χρόνο εγγύησης, συντήρηση και οριστική παραλαβή του έργου εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις των άρθρων 73 (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4070/2012), 74 του Ν.3669/2008 καθώς και του άρθρου 75 του Ν.3669/2008(όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.4070/2012) με την προσθήκη της παρ.7 του άρθρου 59 του Ν.4146/2013.

Ειδικότερα ο χρόνος εγγύησης καθορίζεται σε **τριάντα έξι (36) μήνες** από την βεβαιωμένη παράδοση του έργου, μετά την πάροδο του οποίου θα διενεργηθεί η οριστική παραλαβή.

Άρθρο 25
Ισχύουσες διατάξεις

25.1. Για την εκτέλεση του έργου ισχύουν οι όροι:

- 1.** της διακήρυξης της δημοπρασίας
- 2.** αυτής της Ε.Σ.Υ. και
- 3.** των υφιστάμενων συμβατικών τευχών και στοιχείων της μελέτης όπως προβλέπονται στο άρθρο 17 του Ν.3669/2008.

25.2. Για κάθε ζήτημα που δεν προβλέπεται στα στοιχεία αυτής της εργολαβίας ισχύουν οι διατάξεις:

- 1.** του Ν.3669/2008 «Κωδικοποίηση της νομοθεσίας κατασκευής δημόσιων έργων»
- 2.** του Ν.4070/2012 «Ρυθμίσεις Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, Μεταφορών, Δημοσίων Έργων και άλλες διατάξεις».
- 3.** του Ν.4250/2014 «Διοικητικές Αδουλεύσεις-Καταργήσεις, Συγχωνεύσεις Νομικών Προσώπων και Υπηρεσιών του Δημοσίου Τομέα-Τροποποίηση Διατάξεων του Π.Δ. 318/1992 και λοιτές ρυθμίσεις».
- 4.** της ΥΠΟΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ ΙΑ.6: ΔΙΔΟΜΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΕΙΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ, παράγραφος 1 του Ν. 4254/2014 «Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας στο πλαίσιο εφαρμογής του ν. 4046/2012 και άλλες διατάξεις».
- 5.** του Ν.4278/2014 «Φόροι, Στρατολογία και άλλες διατάξεις».
- 6.** του Ν.4281/2014 «Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, οργανωτικά θέματα Υπουργείου Οικονομικών και άλλες διατάξεις».

7. του Ν.4313/2014 «Ρυθμίσεις θεμάτων Μεταφορών, Τηλεπικοινωνιών και Δημοσίων Έργων και άλλες Διατάξεις».
8. του Ν.4146/2013 «Διαμόρφωση Φιλικού Αναπτυξιακού Περιβάλλοντος για τις Στρατηγικές και Ιδιαιτερές Επενδύσεις και άλλες διατάξεις»
9. του Ν.3263/2004 «Μειοδοτικό σύστημα ανάθεσης των δημοσίων έργων και άλλες διατάξεις»
10. του Π.Δ.386/1987 «Όργανα που αποφασίζουν ή γνωμοδοτούν και ειδικές ρυθμίσεις σε θέματα έργων που εκτελούνται από τη Γ.Γ.Α. και τα Ν.Π.Δ.Δ. που εποπτεύονται ή ελέγχονται από αυτή» και
11. της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας περί εκτέλεσης δημοσίων έργων.

Μαρούσι, Απρίλιος 2016

Οι συντάξαντες

Κ. ΜΙΚΕΔΗΣ
Πολιτικός Μηχ/κός Π.Ε

Δ. ΜΑΝΔΗΛΑΡΑΣ
Γεωτόμος Π.Ε

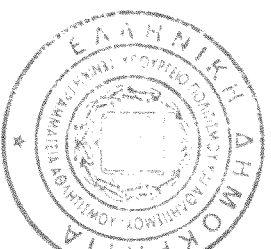
Θεωρήθηκε

Μαρούσι, 11 Απριλίου 2016
Η προϊστάμενη της Διεύθυνσης Τ.Υ.

Ο προϊστάμενος του Τμήματος

Κ. ΣΤΑΥΡΟΥ
Αρχιτέκτων Μηχ/κός Π.Ε

Ε. ΙΣΑΚΙΔΟΥ
Αρχιτέκτων Μηχ/κός Π.Ε

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Η Προϊστάμενη
Τμήματος Τομωμάτων &
Κυβερνήσιου Κοινού
Τομέα Ασφάλτισμού

F. ΤΖΕΠΑΚΗ